

Naam: L.H. Plant
Datum: 25 maart 2020
Team/teamonderdeel: Programma Duurzaamheid
Telefoonnummer: 0546 – 54 11 11

Collegevoorstel

Onderwerp	Concept Regionale Energie Strategie Twente (RES)
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Bespreekstuk Ja, 07 april 2020
Hoofdpoging	Programma Duurzaamheid
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar met embargo tot 16 april 2020
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Onder het motto 'Heanig an en rap wat' geeft Twente in dit concept van de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) invulling aan de afspraken van het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord brengt een opdracht aan de samenwerkende regio's met zich mee. Gemeente Almelo maakt onderdeel uit van de samenwerking in Twente en draagt, onder voorbehoud van een besluit over de Duurzame energieladder door de gemeenteraad, 157 GWh bij aan de concept RES Twente. Reacties van de raad worden samen met de landelijke doorrekening verwerkt in de RES 1.0 Twente die vóór 1 maart 2021 wordt vastgesteld.

Voorgesteld besluit

1. De Concept Regionale Energie Strategie Twente vast te stellen en conform de Duurzame energieladder, in te stemmen met het mogelijk maken van 157 GWh aan duurzame energieopwekking in Almelo (kenmerk: INT-71787);
2. De concept RES Twente ter opiniërende behandeling voor een politiek beraad aan de gemeenteraad aan te bieden;
3. De gemeenteraad op 15 april 2020 te informeren middels een raadsbrief (kenmerk:UIT-92412);
4. Mandaat aan de portefeuillehouder duurzaamheid om m.b.t. de kanttekeningen 1.2 en 1.3 uit dit collegevoorstel binnen de bandbreedte van 1.37 TWh en 1.5 TWh en daarbinnen de bijdrage van zon op dak het aanbod vanuit de RES Twente in regionaal overleg aan te mogen passen.

Inleiding

Aanleiding

De aanleiding voor het opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES) in Twente is het landelijke Klimaatakkoord (2019). In het Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. Het Rijk vraagt van de dertig regio's in Nederland, die werken aan de energietransitie, een voorstel te maken om gezamenlijk 35 Terawattuur (TWh) duurzame elektriciteit op land op te wekken in 2030. Twente is één van de 30 energieregio's. In de concept RES staat beschreven wat de bijdrage van Twente is. Almelo maakt onderdeel uit van deze Twentse samenwerking en levert daarmee een bijdrage aan het Klimaatakkoord.

Proces

In de verkenning van de afgelopen maanden is met veel verschillende maatschappelijke partijen en overheden in werkgroepen en bijeenkomsten gewerkt om voor de regio Twente de mogelijkheden in beeld te brengen. Een aantal Twentse gemeenten heeft al eigen beleid vastgesteld voor de opwek van duurzame energie. Het Twentse bod is daarmee een combinatie van concrete biedingen van die individuele gemeenten en indien gewenst het gebruik van regionale bouwstenen (de bouwstenen staan in de RES beschreven). Hierbij is keuzevrijheid om bouwstenen wel of niet toe te passen in de eigen gemeente.

Op weg naar de RES1.0 borgen de Twentse gemeenten dit bod in hun gemeentelijk beleid en worden onder gemeentelijke regie gesprekken met inwoners gevoerd. Dat zorgt voor de verdere lokale invulling, draagvlak en uitvoerbaarheid. Voor Almelo geldt dat de Duurzame energieladder en de randvoorwaarden die daarin gesteld zijn, leidend zijn voor de opwekking van duurzame energie. De bijdrage van Almelo aan de RES Twente is daarom onder voorbehoud van het besluit van de gemeenteraad over de Duurzame energieladder.

Bijdrage Twente aan Klimaatakkoord

De concept RES Twente beschrijft de regionale ambitie voor de opwek van duurzame elektriciteit en voor een regionale structuur voor warmte. Voor warmte gaat het over hoe Twente stapsgewijs de regionale warmtebronnen beter gaat benutten. Twente kan een significante 'warmteregio' worden met de aanleg van een stedelijk warmtenet en een regionaal biogasnetwerk. Echter, de lokale aanpak voor de warmtetransitie komt in de gemeentelijke Warmtevisie te staan.

Voor de opwek van duurzame elektriciteit komt Twente gezamenlijk tot een inzet van ca. 1,5 TWh per jaar in 2030. Om die opbrengst te halen, verhoogt Twente de inspanning voor 'zon op dak' door 330 hectare te realiseren (22% van het dakoppervlak) en wordt ruimte geboden aan zonnenvelden (630 hectare). Nieuw voor Twente is het voornemen voor een 54 tal grote windturbines (3 – 5 MW), waar mogelijk in clusters.

Twente wil in 2030 ca 1,5 TWh (1500 GWh) aan elektriciteit duurzaam opwekken. Dat is de helft van het huidige elektriciteitsverbruik. Van die 1500 GWh is nu 116 GWh (8%) gerealiseerd en 1182 GWh (79%) is als voornemen in beeld bij de 14 Twentse gemeenten. De resterende 202 GWh (13%) wordt in de RES 1.0 nader uitgewerkt. Daarna volgt nog een aanvullende opgave tot 2050.

Bijdrage Almelo aan RES Twente

Met een bestuurlijke verkennende sessie, gevolgd door gemeentelijke validatiegesprekken en een bestuurlijke conferentie is Almelo voor de concept RES Twente gekomen tot een beoogde bijdrage van 157 GWh. Dit is conform de Duurzame energieladder. De bijdrage van Almelo staat op pagina 10 van de concept RES, hierbij moet wel opgemerkt worden dat de bijdrage afhankelijk is van externe initiatiefnemers zoals professionele ontwikkelaars of lokale energiecoöperaties. Met het zonnepark aan de Aadijk heeft Almelo al een groot deel van haar bijdrage gerealiseerd.

Randvoorwaarden

De regio noemt de concept-RES een bod zonder 'tegenwind'. Om het bod waar te maken moet een aantal condities zijn vervuld: ondersteuning van het Rijk, voldoende en tijdige netaansluiting en aanpassing van de provinciale verordening over windturbines in het Nationaal landschap NO-Twente.

Vervolg

Parallel worden landelijk alle 30 concept-RESSen door het Planbureau voor de Leefomgeving doorgerekend tussen 1 juni en 1 oktober 2020. In de RES 1.0 worden nieuwe inzichten opgenomen, die in de dialoog met raadsleden, inwoners en bedrijven en uit de landelijke doorrekening en een eventuele restopgave ontstaan.

Beoogd effect

Het vaststellen van de concept RES Twente is een tussenstap op te komen tot een RES 1.0 Twente op 1 maart 2021, dit is conform het Klimaatakkoord. De RES Twente draagt bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot, door gebouwen en bedrijven zonder aardgas te verwarmen en energie duurzaam op te wekken.

Argumenten voor

1.1. *De concept RES Twente sluit aan bij het programma Duurzaamheid en de Duurzame energieladder*

De bijdrage van Almelo aan de concept RES Twente ligt in lijn met het programma Duurzaamheid en de uitgangspunten van de Duurzame energieladder.

1.2. *Alle gemeenten hebben zich (via VNG) gecommitteerd aan het Klimaatakkoord*

Alle Twentse gemeenten (via VNG), Provincie en Waterschappen hebben het klimaatakkoord ondertekend en zich hiermee gecommitteerd aan deelname aan het RES-proces.

2.1 *De gemeente voert zelf regie op de communicatie en participatie*

De gemeente Almelo heeft met de Duurzame energieladder een duidelijke visie op communicatie en participatie van inwoners bij duurzame energieprojecten. Het is ook de insteek van de RES Twente om de gemeenten zorg te laten dragen voor de communicatie en participatie.

4.1 *Er is ruimte voor aanpassingen en wensen en bedenkingen vanuit de gemeenteraad*

De raad gaat nog besluiten over de bijdrage van Almelo door middel van de Duurzame energieladder Almelo. Mochten daar nieuwe inzichten uit komen dan is er in de tweede helft van 2020 ruimte om aanpassingen te doen, voordat de RES 1.0 Twente wordt vastgesteld.

Kanttekeningen.

1.1 *Commitment van alle gemeenten noodzakelijk*

Na de ondertekening van het Klimaatakkoord eind november 2019 is de Startnota RES Twente door de volksvertegenwoordigers van twaalf gemeenten, de provincie en het waterschap vastgesteld, door de raad van één gemeente ter kennisgeving aangenomen en in één gemeente nog niet behandeld. De RES-partners hebben zich afgevraagd wat de opstelling van beide gemeenten betekent voor de gezamenlijkheid van de RES. De conclusie van het bestuurlijke gesprek van 11 maart is dat ook de beide gemeenten zich achter de concept-RES willen scharen. Dat betekent voor het vervolg dat alle partners zich vanuit een gelijkwaardige positie en in samenwerking inzetten voor de uitwerking en uitvoering van de concept-RES volgens de procesafspraken en aanpak uit de Startnota RES Twente.

1.2 *Bijdrage gemeenten aan de RES Twente verschillen*

De concept RES Twente verdeelt het bod voor duurzame opwek van elektriciteit over de gemeenten. Daarbij geldt de afspraak dat elke gemeente haar aandeel in het bod realiseert, uiterlijk in 2030. Hier geldt ook dat we derden stimuleren om dit te realiseren. Tegenvallers vangt de gemeente zelf op, waarbij de gemeente -binnen de RES-kaders- zelf de locatie en de aard van de maatregelen bepaalt. Bijstelling van de RES Twente gebeurt tweejaarlijks.

Bijkomende vraag is welke gemeenten bereid zijn de plus van 0,127 TWh in te vullen: het verschil tussen de som van de gemeentelijke plannen en het concept-bod van 1,5 TWh. Indien dit niet kan, wordt de Twentse bijdrage naar beneden bijgesteld tot 1,37 TWh.

1.3 *Zon op dak, aandeel in aanbod verschilt*

Zon op dak (binnen RES Twente: > 45 panelen; daken > 300 m²) is maatschappelijk de meest geaccepteerde bron van duurzame opwek. Alle gemeenten willen deze bron maximaal inzetten, maar schatten de haalbaarheid verschillend in van 10% tot 30% (gemiddeld 22%). Deze variatie leidt tot de vraag waarom gemeenten hier zo verschillend over denken. Er is bij meerdere gemeenten behoefte aan een uniforme regionale aanpak en ambitie. De gemeente Almelo heeft hier al rekening mee gehouden in de bijdrage door in te zetten op 15%.

Alternatieven

Het alternatief is om niet in te stemmen met de concept RES Twente en niet mee te doen met het regionale proces.

Kosten, opbrengsten en dekking

Financieel wordt er behoudens de eigen inzet van de gemeenten geen bijdrage gevraagd voor het opstellen van de RES 1.0 Twente.

Uitvoering

Vanuit de RES Twente wordt er door middel van een gezamenlijk persbericht gecommuniceerd. Als alle colleges instemmen met de RES Twente gaat dit plaatsvinden op 16 april 2020. De concept RES Twente wordt opiniërend besproken door alle bestuursorganen (raden/staten/algemeen bestuur waterschappen) tussen 16 april en half mei 2020 (of half mei gehaald wordt is afhankelijk van de coronabeperkingen). In verband met de Corona-maatregelen wordt voorgesteld om dit met een schriftelijke ronde langs de fracties uit te voeren. Zie hiervoor ter ondersteuning het de bijgevoegde format. Het betreft een opiniërende ronde (zijnde geen wensen en bedenkingen in de vorm van een motie overeenkomstig art 169 lid 4 gemeentewet*). De opmerkingen worden daarna door het college van B&W waar nodig voorzien van commentaar en aan de voorzitter van de stuurgroep RES gezonden. Verwerking van deze schriftelijke ronde vindt plaats in een "oplegnotitie" en deze wordt meegestuurd aan de NP RES bij de aanbidding van de concept RES Twente op 1 juni 2020 en tevens meegenomen naar de definitieve RES Twente.

Over uitstel zijn we in overleg met het Nationaal Programma RES. Wensen en bedenkingen die uit de bespreking naar voren komen, worden genoteerd en aan de RES-organisatie aangeboden.

Verwerking hiervan vindt plaats in een "oplegnotitie" en deze wordt betrokken bij het opstellen van de RES 1.0 Twente. Naar aanleiding van de inspraakreacties wordt de RES 1.0 Twente aangepast en ter besluitvorming aan het college en de gemeenteraad voorgelegd in februari 2021. De RES 1.0 Twente is een dynamisch document en wordt elke twee jaar herzien.

Bijlagen

1. Concept RES Twente, kenmerk: INT-71787
2. Raadsbrief, kenmerk: UIT-92412

Procesinformatie

Intern overleg

Het voorstel is afgestemd met de programmamanager Duurzaamheid.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is op 24 maart 2020 met de portefeuillehouder besproken en heeft instemming.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier vanaf 16 april 2020. Tot die tijd onder embargo.

Vanuit de RES Twente wordt er door middel van een gezamenlijk persbericht gecommuniceerd. Als alle colleges instemmen met de RES Twente gaat dit plaatsvinden op 16 april 2020.